

6.7.2015

לכבוד,
מר נתנאל טויטו
ראש עיריית נצרת עילית
רח' גלבוע 16
נצרת עילית 17682

בדואר רשום

שלום רב,

הנדון: פתיחת בית ספר ממלכתי ערבי בנצרת עילית

הרינו לפנות אליכם, בשם הורים לילדים בגיל לימוד חובה תושבי העיר נצרת עילית, ובשם ארגון שתי"ל, מרכז מוסאוא לזכויות האזרחים הערבים בישראל והאגודה לזכויות האזרח, בדרישה להקמת בית ספר ערבי ממלכתי צומח בעיר נצרת עילית, אשר יפתח את שעריו כבר בשנת 2016 - שנת הלימודים תשע"ז.

העדר שירותי חינוך ובתי ספר רשמיים עבור התושבים הערבים של נצרת עילית, בדומה לאלה שמהם נהנים תושביה היהודים של העיר, מהווה הפרה חמורה של חובתה של עיריית נצרת עילית לפעול בשוויוניות כלפי כלל תושבי העיר, כפי שיפורט להלן.

רקע לפנייה

1. בתאריך 7.1.2013 פנינו לראשונה לקודמך בתפקיד, מר שמעון גפסו, ולמנכ"לית משרד החינוך בזמנו, הגב' דלית שטאובר, בדרישה להקמת בית ספר ממלכתי ערבי בנצרת עילית. הפנייה מצורפת כנספח למכתב זה ומסומנת א'.
  2. בתאריך 8.1.2013 התקבלה תשובתו של מר גפסו לפנייה. בתשובתו החריפה לפנייה, טען מר גפסו כי דרישתנו להקמת בית ספר ערבי בעיר אינה אלא "התרסה, התגרות וניסיון לייצר זירת התנגשות". מר גפסו סירב בתוקף לדרישה להקמת בית ספר, וכפי שניסח זאת במכתב התשובה: **"דבר כזה לא יקרה בעודי מכהן בתפקיד ראש העיר**. אני, ואיתי מרבית מתושבי העיר – נמנע בכל דרך את שינוי צביון העיר, ואיבוד מעמדה כמובלעת יהודית בלב הגליל." (ההדגשה במקור – ר.ג.)
- תשובתנו של מר גפסו מיום 8.1.2013 מצורפת כנספח למכתב זה ומסומנת ב'.

3. כבר נציין, כי אנו דוחים מכל וכל את עמדתו ואת גישתו של מר גפסו ביחס לצורך בשמירה על צביונה היהודי של העיר נצרת עילית כהצדקה לאי הקמת מוסדות חינוך ותרבות בשפה הערבית בעיר. גישתו של מר גפסו הינה גישה תמוהה שמעבירה מסר פסול משפטית וציבורית לתושביה הערבים של העיר נצרת עילית – מסר שלפיו הם תושבים "סוג ב" בעירם.
4. מספר חודשים לאחר מכן, בתאריך 23.7.2013, התקיים דיון בוועדת החינוך של הכנסת, בראשות חה"כ לשעבר מר עמרם מצנע, בעניין הקמת בית ספר ערבי בנצרת עילית. בדיון השתתפו נציגי העירייה ומשרד החינוך, חברי כנסת, ארגוני זכויות אדם ושינוי חברתי, וכן נציגי התושבים. במסגרת הדיון, הגשנו לחברי הוועדה מכתב ובו עמדתנו באשר לחובתם של עיריית נצרת עילית ושל משרד החינוך לפעול לאלתר להקמת בית ספר ערבי בעיר. מכתבנו האמור מצורף כנספח למכתב זה ומסומן ג'.
5. בסוף הדיון בוועדה, הביע מר מצנע עמדה ברורה בעד הקמת בית ספר ערבי בעיר, וזאת תוך שהוא מגנה את עמדת ראש העיר לשעבר, מר גפסו, המתנגדת להקמתו של בית הספר, ובלשונו של מר מצנע: "אני מאוד מצטער על האמירות, כפי שנאמרו על ידי ראש העיר נצרת עילית וכפי שבאו לידי ביטוי בסרטון ושהוא חוזר עליהם כאן בדיון. אני חשבתי שבמדינת ישראל, שהיא מדינה בעלת רוב יהודי ומדינה דמוקרטית, דברים כאלה לא ראוי שייאמרו. אני מתכוון לאמירה ש'כל עוד שאני ראש עיר ביישוב שלי לא יקום בית ספר ערבי'. זו אמירה בלתי אפשרית, לא ראויה, ראויה לכל גינוי. ... אם בנצרת עילית יש תושבים ערבים שמעוניינים בבית ספר ממלכתי ערבי, חובה על המדינה לכפות הקמת בית ספר כזה."¹
6. בעקבות הדיון של ועדת החינוך בכנסת, התפרסמו מספר כתבות בתקשורת שמהם עלה, כי משרד החינוך, בראשות השר לשעבר, הרב שי פירון, החליט על הקמת בית ספר ערבי בנצרת עילית, וזאת חרף התנגדותו של ראש העיר דאז, מר שמעון גפסו.²
7. מאז ועד היום, וחרף ההצהרות החשובות, לא ידוע לנו על כל התקדמות בנושא, או על שינוי כלשהו בעמדתה "העקרונית" של עיריית נצרת עילית ביחס להקמת בית ספר ערבי ממלכתי צומח בעיר, ומכאן פנייתנו אליך.

¹ ר' פרוטוקול הדיון בוועדת החינוך בעניין, שהתקיים בתאריך 23.7.2013:

<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:5Gp3GFsU-LUJ:knesset.gov.il/protocols/data/rtf/chinuch/2013-07-23-02.rtf+&cd=1&hl=en&ct=clnk&gl=il>

² ר' בעניין זה כתבה באתר הארץ מתאריך 25.7.2013:

<http://www.haaretz.co.il/news/education/1.2081580>

הקמת בית ספר ערבי בנצרת עילית – מימוש שווה של שירותים וזכויות

8. מאז פנייתנו הראשונה לעירייה בעניין שבנדון, הצורך בהקמת בית ספר ערבי בעירך, נצרת עילית, רק הלך והתעצם. מספר התושבים הערבים בעיר הולך וגדל עם השנים, וכך גם הצורך בהקמת מוסד חינוכי ממלכתי אשר ישרת אותם ויספק להם חינוך בשפת אמם, אשר אינו נופל ברמתו מהחינוך שהעירייה מספקת לתושביה היהודים.
9. לפי הנתונים שבידינו, **כאלפיים** ילדים ערבים תושבי נצרת עילית לומדים כיום בבתי ספר ערבים מחוץ לעיר - רובם בעיר נצרת. זאת, כמובן, בשל העדר מוסדות חינוך ערביים בעיר, ועל אף שהתושבים הערבים בנצרת עילית מהווים כ-20% מכלל תושבי העיר.
10. העדר שירותי חינוך ובתי ספר רשמיים עבור התושבים הערבים של נצרת עילית, בדומה לאלה שמהם נהנים תושביה היהודים של העיר, מהווה הפרה חמורה של חובתם של עיריית נצרת עילית ומשרד החינוך לפעול בשוויוניות כלפי כלל תושבי העיר, וזאת באופן שפוגע בזכותם של תושבי נצרת עילית הערבים למימוש שווה של כלל השירותים והזכויות בתור תושבים שווים בעירם.
11. משמעות המצב הקיים היום היא שהמשאבים שעיריית נצרת עילית מקצה לחינוכם של תושבי העיר כולם, שחלק ניכר מהם מגיע מכספי המיסים שמשלמים כלל תושבי העיר, מחולקים בצורה לא שוויונית, ומושקעים רובם ככולם בחינוך של ילדי העיר היהודים.
12. בנוסף, העדר בית ספר ערבי בנצרת עילית פוגע בזכותם של התושבים הערבים בעיר לחינוך נגיש וזמין, מטיל עליהם מעמסה כלכלית כבדה ומציב בפניהם קשיים רבים, אשר כרוכים בשליחת ילדיהם ללימודים ביישובים אחרים, בבתי ספר פרטיים ובמקומות מרוחקים ממרכז חייהם.
13. מצב דברים זה מהווה הפליה על רקע לאום במימוש זכויות היסוד לשוויון ולחינוך. על מהותה של הזכות לחינוך חובה חנים במסגרת מוסד חינוך ממלכתי, ועל הקשר בין זכות זו לבין האיסור על אפליה, בין היתר על רקע מצבם הכלכלי של ההורים, עמד ביהמ"ש העליון בבג"צ 4363/00 **ועד פוריה עילית נ' שר החינוך**, פ"ד נו(4) 203, 221 (2002): "החינוך הממלכתי במוסדות הרשמיים מושתת על עקרון היסוד של חינוך חובה חנים, המבקש לאכוף זכותו של כל ילד לרכוש חינוך והשכלה, על בסיס שיווין הזדמנויות וללא הפליה, בלא שחסרון כיש ישפיע על איכותה ורמתה של המסגרת החינוכית הניתנת לו."
14. בנסיבות העניין המתוארות לעיל, מוטלת על המדינה (משרד החינוך) ועל הרשות המקומית החובה לפעול בנמרצות, תוך שיתוף התושבים הערבים, לפתיחת מוסדות חינוך ממלכתיים ערבים בנצרת עילית, ואף לעודד הורים להעביר את ילדיהם למוסדות אלה לכשיוקמו, ולתקן בכך את חוסר השוויון הקיים. מן הראוי לשתף את הציבור הערבי בכל ההיבטים הנוגעים למהלך של הקמת מוסדות חינוך כאמור, לרבות לעניין המיקום והסדרי הרישום.

15. בנסיבות אלה, מוטלת על העירייה ועל משרד החינוך גם החובה לשאת בכל העלויות, הכרוכות בלימודים מחוסר ברירה כאמור במוסדות חינוך מחוץ לנצרת עילית, לרבות ובעיקר עלויות הלימוד בבתי ספר פרטיים (שכוללים שכר לימוד ותשלומים שנגבים ע"י בתי הספר בנוסף לתקצוב הציבורי המגיע להם בתור מוסדות מוכרים), וזאת עד להקמת מוסדות חינוך רשמיים מתאימים עבור תושבי העיר הערבים.

16. למותר לציין, כי קיומם של בתי ספר ערביים בעיר נצרת ומימון ההסעות של התלמידים הערבים תושבי העיר נצרת עילית אל אותם בתי ספר ע"י עיריית נצרת עילית ו/או משרד החינוך, אינו יכול להוות פתרון למחסור בשירותי חינוך בערבית בעיר נצרת עילית, ואינו פותר את עיריית נצרת עילית מחובתה על פי חוק לספק שירות בסיסי זה באופן שוויוני **לכל תושביה**, יהודים וערבים כאחד.

17. לאור כל האמור לעיל, אנו פונים אליכם בבקשה לשקול מחדש את עמדתה של עיריית נצרת עילית בעניין הקמת בית ספר ערבי ממלכתי צומח בעיר, ולפעול לאלתר לפתיחת בית ספר כאמור בשנת 2016 – שנת הלימודים תשע"ז. כמו כן, ועד להקמתו של בית ספר כאמור, הנכם נדרשים לפעול להסדרת מימון מלוא עלויות לימודיהם של ילדי נצרת עילית במוסדות חינוך שמחוץ לעיר.

18. נודה על התייחסותכם העניינית והמיידית לפנייתנו.

בכבוד רב,

רגד ג'ראיסי, עו"ד

העתקים:

הגברת מיכל כהן, המנהלת הכללית של משרד החינוך, ירושלים.
מר אלכס גופמן, סגן ראש עיריית נצרת עילית, נצרת עילית.
ד"ר שוכרי עואודה, סגן ראש עיריית נצרת עילית, נצרת עילית.
עו"ד אולגה גורדון, היועצת המשפטית של עיריית נצרת עילית, נצרת עילית.